

Pas a desnivell

El rostre en el mirall

Hi ha un aspecte de la guerra de les Malvines que no s'ha destacat prou. No sé si el tema és oportú el dia de reflexió electoral (que és quan escric aquestes ratlles). On dec tenir el cap?

Doncs el tinc a l'altra banda de l'Atlàntic i de debò que no me'n sé avenir. Suposo que puc parlar de l'exèrcit argentí, en un sentit d'observador distant i a cobert —espero— de possibles desaparicions i de cementiris clandestins. És lliure la crítica? Podem opinar? En tot cas, m'emparó en el prestigi que té el comentari internacional, a partir de notícies amplament divulgades. Si no es vol pols, és millor no anar a l'era.

Pel que en coneixem a través de la premsa gràfica, el cinema i la televisió, l'exèrcit argentí fa goig. Desfila marcialment i els seus oficials i caps duen uns uniformes impecables. Tenen un bon material de parada, de terra mar i aire. En conjunt, es veu un exèrcit ben peixat. I mana molt, el seu poder és decisiu en el país que els paga i els manté la figura. Això suposa una gran responsabilitat i s'endevina que confereix un sentiment molt viu de monopolisme patriòtic. L'exèrcit argentí té la missió de defensar la sobirania nacional, la integritat del seu territori, etcètera, etcètera. Però es va produir un fet terrible: de cop i volta, se'ls va ocórrer que havia arribat el moment de recobrar unes illes pròpies que es trobaven sota l'usurpació estrangera, i van engegar la seva màquina bèl·lica. Els resultats de la reconquesta van durar el temps just que trigaren els anglesos en portar reforços a l'Atlàntic meridional. Poc més de tres setmanes, perquè la travessia és llarga. Però tan punt van arribar-hi ho resolgueren en cosa de no res.

Què va passar? L'exèrcit argentí comptava amb avions moderníssims, dotats d'uns projectils sensacionals. Tot comprat a fora a uns preus altíssims. Per a un país immers en una greu crisi econòmica, ple de problemes interns, aquesta compra de material guerrer significava un esforç que, durant uns quants dies, gairebé qüestió d'hores, va meravellar el món. L'exèrcit argentí va tenir, a més, el suport d'un poble admirable, que oblidà penes, sofriments i dictadura per sumar-se a una empresa que considerava d'amor propi nacional.

I tot plegat no va servir de res. Els tècnics, els professionals, van fallar estrepitosament. En qualsevol ofici, un fra-

Manifestació popular en suport del govern militar per la guerra de les Malvines.

càs d'aquesta magnitud suposaria un retrocés en la carrera, si no la pèrdua definitiva de la coHocació. En alguns llocs les coses són diferents: allí, després de retirar-se amb la cua i els morts entre cames, els responsables de l'ensopegada van reforçar el seu paper de gendarmes.

Es instructiu i aliçonador. Estic convençut que se'n poden extreure conseqüències útils. Una cosa és la guerra oberta i l'altra el manteniment de l'ordre públic, ni que sigui amb el zel d'un autoritarisme messiànic. Es pot ésser un bon genisser i, en canvi, portar-se com un mal estratega. Aleshores, aquells que se senten cridats a imposar els seus punts de vista a la via pública, a patacades, pertanyen a una categoria especial. No els calen eines de guerra grossa. De fet, els aparells voladors moderníssims amb ginyes molt sofisticats (com ara els famoses «Exocet»), o els portaavions que han pujat molt de preu, són excessius per a dissoldre manifestacions, o reprimir vagues i protestes. És com voler matar puces a canoades. Crec que amb molt menys en tindrien de sobres, sense comprometre economies col·lectives.

Em retorna l'escrúpol d'aclarir si tinc el dret d'ocupar-me de coses que passen lluny. I arribo a la conclusió que el planeta se'ns va fent més petit cada vega-

da, a mesura que explorem el cosmos, i en tant que les notícies ja no corren: volen. No hi ha res que s'esdevingui tan lluny de nosaltres que no ens afecti. A mi, si m'expliquen que a l'Argentina van descobrir fosses plenes de cadàvers i que hi ha, encara, molts milers de persones desaparegudes, m'entra una pena solidària.

Tinc uns quants amics argentins als quals aprecio sincerament. Un d'ells em va dir, fa pocs dies, que a Barcelona hi ha 60.000 residents —o refugiats— del seu país i del con sud americà. La xifra em va semblar molt alta, però és evident que ell té dades dignes de fiabilitat. I que les pateix profundament, perquè si es troba aquí és per instint de conservació, ja que la seva vida correria perill al lloc on va néixer.

L'amic argentí es va plànyer que els qualifiquem de *sudaques*. Els pobles inventen paraules per a explicar alguns incidents de la seva història, i jo vaig respondre-li que tenim *sudaques*, metecs, xarnegos, forasters, passavolants, sobrevinguts. Una mica com a tot arreu... I vaig demanar-li comprensió, perquè ésser indígena tampoc no és cap ganga. Vaig suggerir-li que si tots pugem en una mateixa barca —de poc calat— agrairíem molt a tothom que ens ajudessin a remar. ● PERE CALDERS